

شرح فراز های زیارت اربعین

شیخ طوسی در تهذیب و مصباح، زیارت مخصوصه روز اربعین را از حضرت امام صادق (علیه السلام) نقل کرده است.

در فضیلت این زیارت، همین بس که از آن به عنوان یکی از نشانه‌های مؤمن یاد شده است؛ بلکه طبق روایت امام حسن عسکری (ع) در ردیف نمازهای واجب و مستحب قرار گرفته است. بر پایه این روایت، همان‌گونه که نماز ستون دین و شریعت است، زیارت اربعین و حادثه کربلا نیز ستون ولایت است.

فراز اول زیارت:

در فراز اول امام صادق

(علیه‌السلام) در سلام‌های اولیه به نوعی اصالت خانوادگی امام حسین (علیه السلام) را بیان می‌نماید که ایشان فرزند رسول خدا - که حبیب خداست - می‌باشد. برخی از انبیاء در درگاه الهی با نام خاصی توصیف و معروف شده‌اند، مثلاً حضرت ابراهیم (علیه السلام) با عنوان خلیل الله است، حضرت محمد (صلی الله علیه و آله) با عنوان حبیب الله مطرح هستند.

برای سلام معانی مختلف ذکر کرده اند؛ از جمله:

- ۱- سلام، یکی از نام های خدای عزوجل است و مراد آن است که خداوند حافظ تو باشد.
- ۲- سلام به معنای تسلیم.
- ۳- سلام به معنای سلامتی.

سلام بر امام به این صورت است که شخص زائر در حالی که حضور امام ایستاده یا از دور ایشان را در ذهن حاضر نموده و به حضرت سلام می‌نماید و در دل می‌گذراند که هیچ آزاری و آسیبی از ناحیه من به آن امام، نه در آن وقت و نه پس از آن نخواهد رسید؛ زیرا هدف تمامی آن بزرگواران جز هدایت و اصلاح مردم و اعلا ی کلمه توحید و شیوع طاعت خداوند در مردم نیست، لذا آنها از معصیت خدا و تخلف از اوامر و نواهی او، از اخلاق ناپسند مردم

از قبیل خودبزرگ بینی، حرص، ریا، بخل، حُب قدرت، غیبت، آزار رساندن و... اذیت خواهند شد.

فراز دوم زیارت:

در فراز دوم زیارت، امام صادق (علیه السلام) امام حسین (علیه السلام) را توصیف می‌نماید که خدایا او ولی تو و فرزند ولی توست، او برگزیده و پسر برگزیده توست. یعنی با تمام عزت و احترامی که برای ایشان قائل بودی؛ ولی به وسیله شهادت به او عزت بخشیدی. تو خواستی که امام به وسیله شهادت، آن هم چنین شهادتی به عزت برسد. خدا به وسیله شهادت، امام حسین (علیه‌السلام) را به سعادت رسانید.

فراز سوم زیارت

در این فراز اهداف قیام امام حسین (علیه السلام) بیان شده است. هدف ایشان همان هدف پیامبر اکرم است. بر اساس قرآن و نهج‌البلاغه، هدف رسالت انبیای الهی، دو چیز است: یکی عالم کردن مردم و دیگری عاقل کردن آنها به وسیله تهذیب نفس. کسانی که جاهلند، دستور خدا را نمی‌دانند و کسانی که عالمند، ولی بر اثر نداشتن عقل به دانش خود عمل نمی‌کنند، توان تربیت خود یا دیگران را ندارند. از این‌رو، انبیا برای

های محافظه کارانه، برای اثبات حقیقت، مبارزه با زور و استبداد، و بیعت نکردن با مستبدان و مستکبران، جدا بودن سیاست حقیقی از دیانت و یکی بودن حماسه و عرفان.

فراز ششم زیارت

تجدید بیعت با سرور شهیدان حسین بن علی (علیهما السلام) موضوع فراز ششم است. پیروی ما از آن بزرگواران در حدی است که در مقابل دوستان آنان، حقیقت «صلح» و در برابر دشمنان آنان حقیقت «جنگ و محاربه» باشیم.

فرازهای پایانی

فراز هفتم اصالت خاندان امام حسین (علیه السلام) و فراز هشتم درباره توصیف فرزندان ایشان، فراز دهم صلوات بر اهل بیت علیهم السلام است.

صلواتُ اللهِ عَلَیْكُمْ و علی ارواحِکُمْ و اجسادِکُمْ؛ و شاهدِکُمْ و غائبِکُمْ و ظاهرِکُمْ و باطنکم

واحد پژوهش مدرسه علمیه
فاطمه الزهرا(سلام الله علیها)
اردکان

فراز پنجم زیارت

این فراز درباره عبرت آموزی از سالار شهیدان است. آن حضرت به دلیل موقعیت خاصی که برایش پیش آمده، درس های زیادی به طور عملی به تمام انسان های تاریخ و جوامع بشری داده است از جمله:

الف- فضایل شخصی و فرد همچون توحید و عرفان، عبادت و بندگی، ترک از خودبیگانگی در برابر دنیا و خواسته های آن، تسلیم در برابر رضای خداوند، آگاهی و شناخت به تمام ارزش های الهی و انسانی، شجاعت و مروّت، استقامت و پایداری در برابر ناملایمات و سختی ها، عزّت نفس و مناعت طبع، عفو و بخشش، نترسیدن از مرگ و شهادت و استقبال نمودن از آن و...

ب- اجتماعی و سیاسی: ایثار و از خودگذشتگی، وفاداری، برابری و نفی تبعیضات ناروا، عزّت سیاسی، امر به معروف و نهی از منکر، نبودن پیروزی حقیقی در اکثریت، قربانی کردن مصلحت در پای حقیقت؛ یعنی ترک سیاست

تعلیم و تزکیه مردم مبعوث شدند که خوبی ها را به مردم بشناسانند و عملاً آنان را برای رسیدن به نیکی و سعادت هدایت کنند

امام قبل از خروج از مکه خطاب به برادرش محمد حنفیه وصیت نامه ای نوشتند که ضمن آن اهداف خود را از قیام اعلام می دارند. در آنجا می فرماید: «من برای اصلاح دین جدّم رسول الله و امر به معروف و نهی از منکر قیام می نمایم.»

فراز چهارم زیارت

امام صادق (علیه السلام) در فراز چهارم از زیارت به توصیف قاتلان می پردازد، آنها که به وسیله حبّ دنیا و مقام وسوسه شده و با فرزند پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) جنگیدند و امام را به شهادت رساندند.

دلالتی نقلی و تاریخی متذکر این نکته است که عامل دنیاپرستی و منفعت طلبی در حادثه کربلا نقش اساسی داشته است.